SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2010 m. kovo 29 d.

netaikyti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo naftos ir dujų telkinių žvalgybai ir jų eksploatavimui Anglijoje, Škotijoje ir Velse

(pranešta dokumentu Nr. C(2010) 1920)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2010/192/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo [1], ypač į jos 30 straipsnio 5 ir 6 dalis,

atsižvelgdama į *Shell U.K. Limited* (toliau – *Shell*) 2009 m. spalio 15 d. elektroniniu paštu pateiktą prašymą,

pasikonsultavusi su Viešųjų sutarčių patariamuoju komitetu,

kadangi:

I. FAKTAI

(1) Pagal Direktyvos 2004/17/EB 27 straipsnį perkantiesiems subjektams, vykdantiems naftos ar dujų žvalgybos ar gavybos veiklą Jungtinėje Karalystėje, vietoje įprastų taisyklių leista taikyti alternatyvią tvarką. Pagal alternatyvią tvarką numatyti tam tikri įpareigojimai dėl statistinių duomenų ir įpareigojimas sudarant prekių, darbų ir paslaugų pirkimo sutartis laikytis nediskriminavimo ir konkurencingo pirkimo principų, visų pirma teikiant informaciją ūkinės veiklos vykdytojams apie savo pirkimų ketinimus.

(2) 30 straipsnyje nustatytas mechanizmas, susijęs su galimybe tam tikromis aplinkybėmis tam tikriems ūkinės veiklos vykdytojams nukrypti nuo Direktyvos 2004/17/EC nuostatų, taikomas ir tos pačios direktyvos 27 straipsnyje nustatytų sumažintų įsipareigojimų atveju.

(3) 2009 m. spalio 15 d. *Shell*, vadovaudamasi Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnio 5 dalimi, Komisijai elektroniniu paštu pateikė prašymą. Pagal 30 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą Komisija 2009 m. spalio 21 d. raštu apie tai informavo Jungtinės Karalystės valdžios institucijas, o jos atsakymą atsiuntė elektroniniu paštu 2009 m. lapkričio 16 d. Komisija 2009 m. lapkričio 17 d. elektroniniu paštu taip pat paprašė *Shell* pateikti papildomos informacijos; šią informaciją *Shell* elektroniniu paštu atsiuntė 2009 m. lapkričio 25 d.

(4) *Shell* prašymas susijęs su naftos ir dujų žvalgymu ir eksploatavimu Anglijoje, Škotijoje ir Velse. Vadovaujantis ankstesniais Komisijos sprendimais dėl susijungimo [2], prašyme apibūdintos trys atskiros *Shell* veiklos sritys:

a) naftos ir gamtinių dujų žvalgybos;

b) naftos gavybos; ir

c) gamtinių dujų gavybos.

Pagal pirmiau minėtus Komisijos sprendimus šiame sprendime gavyba apima ir plėtojimą, t. y. būsimai gavybai tinkamos infrastruktūros sukūrimą (naftos platformų, vamzdynų, terminalų ir t. t. įrengimą).

[1] OL L 134, 2004 4 30, p. 1.

[2] Žr. visų pirma 1999 m. rugsėjo 29 d. Komisijos sprendimą 2004/284/EB, kuriuo koncentracija skelbiama suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimu (Byla Nr. IV/M. 1383 – *Exxon/Mobil*) (OL L 103, 2004 4 7, p. 1), ir paskesnius sprendimus, *inter alia*, 2007 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimą, kuriuo pagal Tarybos reglamentą (HEB) Nr. 139/2004 koncentracija skelbiama suderinama su bendrąja rinka (Byla Nr. IV/M. 4545 – Statoil/Hydro).

II. **TEISINĖ SISTEMA**

(5) Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnyje nustatyta, kad sutartims, sudaromoms dėl vienos iš veiklos sričių, kurioms taikoma Direktyva 2004/17/EB, ta direktyva netaikoma, jei valstybėje narėje, kurioje ši veikla vykdoma, tokią veiklą tiesiogiai veikia konkurencija rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų. Tiesioginė konkurencija vertinama remiantis objektyviais kriterijais, atsižvelgiant į konkretaus sektoriaus ypatumus. Laikoma, kad patekimas į rinką yra neribojamas, jei valstybė narė įgyvendino ir taiko atitinkamus ES teisės aktus, kuriais tas sektorius ar jo dalis atveriami.

(6) Kadangi Jungtinė Karalystė įgyvendino ir taikė 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 94/22/EB dėl leidimų žvalgyti, tirti ir išgauti angliavandenilius išdavimo ir naudojimosi jais sąlygų ([1]), turėtų būti laikoma, kad pagal Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą patekimas į rinką neribojamas. Tiesioginis konkurencijos poveikis konkrečioje rinkoje turėtų būti vertinamas remiantis įvairiais kriterijais, iš kurių nė vienas *per se* nėra lemiamas.

(7) Siekiant įvertinti, ar susiję ūkinės veiklos vykdytojai patiria tiesioginę konkurenciją rinkose, kurioms taikomas šis sprendimas, būtina atsižvelgti į pagrindinių rinkos dalyvių užimamą rinkos dalį ir į koncentracijos tose rinkose laipsnį. Kadangi skirtingų veiklos sričių, kurioms taikomas šis sprendimas, sąlygos skiriasi, turi būti atlikti atskiri kiekvienos veiklos srities ir (arba) rinkos vertinimai.

(8) Šiuo sprendimu nepažeidžiamas konkurencijos taisyklių taikymas.

III. **VERTINIMAS**

(9) 4 konstatuojamojoje dalyje minėtuose ankstesniuose Komisijos sprendimuose laikoma, kad kiekviena iš trijų prašyme nurodytų veiklos sričių (naftos ir gamtinių dujų žvalgyba, naftos gavyba ir gamtinių dujų gavyba) sudaro atskirą produktų rinką. Todėl jas reikėtų išnagrinėti atskirai.

Naftos ir gamtinių dujų žvalgyba

(10) Pagal nusistovėjusią Komisijos praktiką ([2]) naftos ir gamtinių dujų žvalgyba sudaro vieną susijusių produktų rinką, kadangi neįmanoma iš anksto žinoti, ar bus rasta naftos ar gamtinių dujų. Taip pat pagal tą pačią ilgalaikę Komisijos praktiką nustatyta, kad šios rinkos geografinė aprėptis – visos pasaulio šalys.

(11) Žvalgybos veiklą vykdančių subjektų užimamas rinkos dalis galima išmatuoti pagal tris kintamuosius: kapitalo išlaidas, patvirtintas atsargas ir planuojamą gavybą. Tačiau nustatyta, jog dėl to, kad labai skiriasi reikiamų investicijų apimtys skirtingose geografinėse vietovėse, netinka naudoti kapitalo išlaidų rinkos dalims išmatuoti. Norint ieškoti naftos ir dujų Šiaurės jūroje reikia didesnių investicijų negu, pavyzdžiui, Artimuosiuose Rytuose.

(12) Vertinant šiame sektoriuje veikiančių ūkinės veiklos vykdytojų užimamas rinkos dalis paprastai taikomi kiti du parametrai – turima patvirtintų atsargų dalis ir planuojama gavyba ([3]).

(13) Remiantis turimais duomenimis, 2008 m. gruodžio 31 d. bendros patvirtintos naftos ir dujų atsargos visame pasaulyje iš viso siekė 385 mlrd. standartinių kubinių metrų naftos ekvivalento (toliau – Sm^3 n. e.) ([4]). *Shell* dalis siekė 1,759 mlrd. Sm^3 n. e., o tai sudaro 0,46 % rinkos dalies. 2009 m. sausio 1 d. bendros patvirtintos Didžiosios Britanijos naftos ir dujų atsargos siekė kiek daugiau negu 0,88 mlrd. Sm^3 n. e. ([5]), o tai sudaro kiek daugiau negu 0,22 %. Taigi *Shell* dalis yra dar mažesnė. Remiantis turima informacija, yra tiesioginis patvirtintų naftos ir dujų atsargų ir planuojamos būsimos gavybos ryšys. Todėl, remiantis turima informacija negalima teigti, kad *Shell* rinkos dalis gerokai skirtųsi, jei būtų matuojama ne pagal patvirtintų atsargų dalį, o pagal planuojamą gavybą. Tolesnėse 14 ir 17 konstatuojamosiose dalyse pateiktos *Shell* ir jos pagrindinių konkurentų rinkos dalys – atitinkamai naftos ir dujų gavybos. Atsižvelgiant į patvirtintų atsargų ir faktinės gavybos sąsajas, šie duomenys taip pat gali parodyti konkurencijos padėtį susijusioje rinkoje. Žvalgybos rinka nėra labai koncentruota. Be valstybei priklausančių įmonių rinkoje veikia dar dvi tarptautinės vertikaliai integruotos privačios įmonės, vadinamos naftos milžinėmis (*BP* ir *ExxonMobil*), taip pat tam tikras skaičius didelių įmonių. Tai yra tiesioginės konkurencijos požymis.

([1]) OL L 164, 1994 6 30, p. 3.

([2]) Žr. visų pirma pirmiau minėtą Sprendimą dėl *Exxon/Mobil* ir naujesnį, 2007 m. lapkričio 19 d. Komisijos sprendimą, kuriuo koncentracija skelbiama suderinama su bendrąja rinka (Byla COMP/M. 4934 – KazMunaiGaz/Rompetrol) pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004.

([3]) Žr. visų pirma pirmiau minėtą Sprendimą dėl *Exxon/Mobil* (25 ir 27 konstatuojamąsias dalis).

([4]) Žr. prašymo 5.2.1 punktą ir ten cituojamus šaltinius, visų pirma prie jo pridėtą 2009 m. birželio mėn. BP *Statistical Review of World Energy*.

([5]) Tai yra 0,34 trln. Sm^3 dujų arba 0,34 mlrd. Sm^3 n. e. ir 3,4 tūkst. mln. barelių naftos arba 0,540 mlrd. Sm^3, t. y. iš viso 0,88 Sm^3.

Naftos gavyba

(14) Pagal nusistovėjusią Komisijos praktiką [1], naftos (žalios naftos) plėtojimas ir gavyba yra atskira produktų rinka, kurios geografinė aprėptis – visos pasaulio šalys. Remiantis turima informacija [2], 2008 m. visame pasaulyje iš viso per dieną buvo išgaunama 81 820 mln. barelių naftos. Tais pačiais metais *Shell* bendrai išgaudavo 1 771 mln. barelių per dieną, ir jos rinkos dalis buvo 2,16 %. Atliekant šią analizę svarbu atsižvelgti į koncentracijos laipsnį ir į visą susijusią rinką. Atsižvelgdama į tai, Komisija pažymi, kad žalios naftos gavybos rinkoje veikia didelės valstybei priklausančios įmonės ir dar dvi tarptautinės vertikaliai integruotos privačios įmonės (vadinamos naftos milžinėmis – *BP* ir *ExxonMobil*, kurios 2008 m. naftos gavybos rinkoje užėmė atitinkamai 3,08 % ir 2,32 %), taip pat tam tikras skaičius didelių įmonių [3]. Šie veiksniai rodo, kad rinkoje veikia keletas dalyvių, ir galima manyti, kad tarp jų vyksta veiksminga konkurencija.

Gamtinių dujų gavyba

(15) Ankstesniame Komisijos sprendime [4] dėl dujų tiekimo galutiniams vartotojams išskirtos mažo šilumingumo dujos ir didelio šilumingumo dujos. Komisija taip pat svarstė, ar reikėtų atskirti suskystintų gamtinių dujų išteklius ir vamzdynais tiekiamų gamtinių dujų išteklius [5]. Tačiau vėlesniame Komisijos sprendime [6] dėl, *inter alia*, gamtinių dujų plėtojimo ir gavybos klausimas, ar, priimant tą sprendimą, laikytasi nuomonės, kad egzistuoja atskiros mažo šilumingumo dujų, didelio šilumingumo dujų ir suskystintų gamtinių dujų rinkos, liko neatsakytas, „kadangi galutiniam vertinimui neturi įtakos, koks bus suderintas apibrėžimas“. Šiame sprendime šis klausimas taip pat gali likti neatsakytas dėl šių priežasčių:

— *Shell* neišgauna suskystintų gamtinių dujų,

— *Shell U.K. Limited* vykdo veiklą Didžiojoje Britanijoje (Škotijoje, Anglijoje ir Velse), kur neatidėliotinų sandorių dujų rinkoje „National Balancing Point“ mažo šilumingumo dujos ir didelio šilumingumo dujos neišskiriamos. *National Grid plc* (Britanijos nacionalinis dujų tinklo valdytojas) yra atsakingas už į tinklą patenkančių dujų kokybės kontrolę.

(16) Kalbant apie geografinę rinką, ankstesniuose Komisijos sprendimuose [7] laikytasi nuomonės, kad ji apima Europos ekonominę erdvę (EEE), taip pat galbūt Rusiją ir Alžyrą.

(17) Remiantis turima informacija [8], 2008 m. ES iš viso išgauta 190,3 mlrd. Sm^3 dujų, o tais pačiais metais EEE – 289,5 mlrd. Sm^3. *Shell* produkcija 2008 m. siekė 37,60 mlrd. Sm^3, o tai sudaro 12,99 % rinkos dalį. 2008 m. Rusijos ir Alžyro produkcija siekė atitinkamai 601,7 ir 86,5 mlrd. Sm^3. Taigi bendra EEE ir Rusijos bei Alžyro produkcija iš viso siekė 976,7 mlrd. Sm^3, o *Shell* dalis sudarė 3,85 %. Gamtinių dujų gavybos rinkos koncentracijos laipsnis taip pat nedidelis, atsižvelgiant į rinkoje veikiančias milžines (*ExxonMobil* ir *BP*, kurių rinkos dalys yra atitinkamai [10–20] % ir [5–10 %]) ir į dideles įmones (*Statoil* ir *Total*, kurių rinkos dalys yra atitinkamai [10–20 %] ir [5–10 %]), taip pat į kitų dviejų svarbių valstybei priklausančių įmonių – Rusijos *Gazprom* ir Alžyro *Sonatrach* (kurių rinkos dalys yra atitinkamai [30–40] % ir [10–20 %] [9] – spaudimą. Tai yra dar vienas tiesioginės konkurencijos požymis.

IV. **IŠVADOS**

(18) Atsižvelgiant į 5–17 konstatuojamosiose dalyse nagrinėtus veiksnius, turėtų būti laikoma, kad Anglijoje, Škotijoje ir Velse laikomasi Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnio 1 dalyje nustatytos tiesioginės konkurencijos sąlygos, kiek tai susiję su:

a) naftos ir gamtinių dujų žvalgybos;

b) naftos gavybos; ir

c) gamtinių dujų gavybos paslaugomis.

(19) Kadangi laikoma, jog neribojamo patekimo į rinką sąlyga yra įvykdyta, Direktyva 2004/17/EB neturėtų būti taikoma, kai perkantieji subjektai sudaro sutartis, skirtas suteikti galimybę Anglijoje, Škotijoje ir Velse teikti paslaugas, išvardytas 18 konstatuojamosios dalies a–c punktuose, taip pat rengiant projektų konkursus dėl tokios veiklos vykdymo minėtose geografinėse vietovėse.

(20) Šis sprendimas grindžiamas teisine ir faktine padėtimi 2009 m. spalio–gruodžio mėn., remiantis *Shell* ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijų pateikta informacija. Sprendimas gali būti persvarstytas įvykus reikšmingiems teisinės ar faktinės padėties pokyčiams, kurie reikštų, kad Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos nebevykdomos,

---

[1] Žr. visų pirma pirmiau minėtą sprendimą dėl *Exxon/Mobil* ir naujesnį, pirmiau minėtą sprendimą dėl KazMunaiGaz/Rompetrol.

[2] Žr. 2009 m. birželio mėn. BP *Statistical Review of World Energy*, kuris pridėtas prie prašymo ir jame vadinamas *BP Statistics*, p. 8.

[3] Jų užimama rinkos dalis mažesnė negu naftos milžinių.

[4] 2006 m. lapkričio 14 d. Komisijos sprendimas 2007/194/EB, kuriuo koncentracija skelbiama suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimo veikimu (Byla COMP/M.4180 – *Gaz de France/Suez*) (OL L 88, 2007 3 29, p. 47).

[5] Žr. visų pirma pirmiau minėtą sprendimą dėl *Gaz de France/Suez*.

[6] Pirmiau minėto sprendimo dėl *Statoil/Hydro* 12 punktas.

[7] Žr., pavyzdžiui, 4 konstatuojamoje dalyje minėtus sprendimus.

[8] Žr. visų pirma *BP Statistics*, p. 24.

[9] Žr. minėtą sprendimą dėl *Statoil/Hydro*.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2004/17/EB netaikoma perkančiųjų subjektų sudaromoms sutartims, skirtoms suteikti galimybę Anglijoje, Škotijoje ir Velse teikti šias paslaugas:

a) naftos ir gamtinių dujų žvalgybos;

b) naftos gavybos; ir

c) gamtinių dujų gavybos.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2010 m. kovo 29 d.

Komisijos vardu
Michel BARNIER
Komisijos narys